

Oamk Journal

Oulun ammattikorkeakoulun julkaisuja

Tämä on alkuperäisen julkaisun rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutukseltaan ja painoasultaan.

This is an electronic reprint of the original publication. This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä/Please cite the original version:

Maikkola, M., Alaniska, H. & Spets, H. 2023. Konsulttiryhmätyöskentely vertaisoppimisen menetelmänä. Oamk Journal 63/2023. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2023042638846>

Konsulttiryhmätyöskentely vertaisoppimisen menetelmänä

27.4.2023 - Maikkola Merja, Alaniska Hanna, Spets Hanna

Tässä julkaisussa esitellään konsulttiryhmätyöskentelyä yhtenä vertaisoppimisen menetelmänä ja jaetaan ideoita menetelmän hyödyntämisestä korkeakoulupedagogiikan koulutuksissa. Työskentelystä on saatu onnistuneita kokemuksia opettajien, opiskelijoiden ja opetuksen kehittäjien työväliseenä. Konsulttiryhmätyöskentely tukee parhaimmillaan kehittymistä, kasvua ja jaksamista omissa työtehtävissä ja -rooleissa.

Konsulttiryhmätyöskentely edistää parhaimmillaan kehittymistä, kasvua ja jaksamista sekä tukee kollegiaalisuutta (kuva: fauxels/pexels.com).

Konsulttiryhmätyöskentely on yksi vertaisoppimisen työskentelymuoto, jossa erilaisista rooleista käsin tutkitaan vuorotellen jokaisen ryhmäläisen ajankohtaisia työhön liittyviä kysymyksiä ja haasteita. Käsiteltävät kysymykset voivat olla arkipäiväisiä, esimerkiksi miten hyödyntää digipedagogiikkaa pedagogisesti mielekkäällä tavalla tai miten aktivoida

opiskelijoita. Tavoitteena on antaa ja saada kollegiaalista tukea. Työskentely perustuu dialogiin osallistujien kesken.

Tukee omaa työtä

Konsulttiryhmätyöskentely pohjautuu yhteistoiminnalliseen oppimiseen ja konsultatiiviseen työotteeseen [1] [2]. Se on kehitetty Tokolan ja Hyypän [2] konsultaatiotyön ja konsultatiivisen työotteen pohjalta korkeakouluopettajille ja opiskelijoille sopivaksi työmuodoksi 20 vuoden aikana. Työskentelyä on hyödynnetty opettajien, asiantuntijoiden ja opiskelijoiden vertaisoppimisen muotona [3] [4].

Konsulttiryhmätyöskentelyssä opitaan:

- tunnistamaan ja tiedostamaan omaa toimintatapaa opettajana
- näkemään uusia toimintaratkaisuvaihtoehtoja
- hyväksymään asioiden tarkastelua erilaisista näkökulmista
- kertomaan ja analysoimaan omia kokemuksia
- kuuntelemaan ja havainnoimaan keskustelua
- kyseenalaistamaan ja jäsentämään toisen ihmisen ajatuksia.

Konsulttiryhmäläisten roolit

Konsulttiryhmätyöskentelyssä sopiva ryhmäkoko on kolme henkilöä. Yksi ryhmän jäsen toimii ohjattavana ja kaksi konsultteina. Ohjattava voi ottaa tarkastelun kohteeksi teemoja tai kysymyksiä, joihin haluaa selvän ratkaisun tai hän voi tuoda esille kokemuksia ja tuntemuksia siitä, millaiseksi hän kokee itsensä opettajana tai ohjaajana.

Konsultit auttavat ohjattavaa kokemusten erittelyssä pyytämällä tarkennuksia ja konkreettisia esimerkkejä. Tärkeää on, etteivät he tarjoa valmiita ratkaisuja, vaan esittävät hypoteeseja, jäsentävät ja hienovaraisesti joskus kyseenalaistavatkin tulkintoja. Konsultti ei toimi perinteisessä ratkaisuja tarjoavassa roolissa, vaan tavoitteena on, että ohjattava kokee voivansa itse toimia jatkossa paremmin oman kysymyksensä edistäjänä. Konsultit voivat pukea sanoiksi myös sen tunnesisällön, joka ohjattavan sanomiseen liittyy, mutta jota hän ei ilmaise kielellisesti.

Työskentelyn vaiheet

Työskentely etenee niin, että ohjattava ja konsultit keskustelevat ensin yhdessä 20 minuuttia. Sen jälkeen konsultit keskustelevat keskenään 5 minuuttia ohjattavan kuunnellessa. Lopuksi ohjattava jakaa oman kokemuksensa aiheesta (1–2 minuuttia). Yhden kysymyksen tai teeman käsittely vie aikaa 30 minuuttia, ja kaikkien konsulttiryhmän jäsenten kysymysten käsittely yhteensä 1,5 tuntia.

Konsulttiryhmätyöskentely vaatii luottamuksellista ja turvallista ilmapiiriä. Tärkeimmät edellytykset ovat osallistujan oma halu sitoutua työskentelyyn sekä valmiudet oman toimintatavan avoimeen tarkasteluun ja omien olettamusten kyseenalaistamiseen. Lisäksi tarvitaan aito halu paneutua toisen ihmisen kuvailemien kokemusten tarkasteluun ja ymmärtämiseen.

Erilaisia toteutuksia

Kokko-hankkeessa kokeiltiin vuonna 2022 erilaisia konsulttiryhmän toteutustapoja korkeakoulupedagogiikan kouluttajien ja korkeakouluopettajien kesken. Toteutuksia oli yhteensä kolme.

Ensimmäinen toteutustapa oli etänä Zoomilla. Ryhmässä oli mukana 10 osallistujaa, jolloin konsulttiryhmiä muodostui kolme. Ryhmä tapasi kaksi kertaa keväällä 2022 niin, että kummallakin kerralla jokainen pääsi olemaan ohjattavan roolissa.

Pedaforum – korkeakoulupedagogiikan päivillä 2022 konsulttiryhmätyöskentely toteutettiin työpajana lähitoteutuksena. Kolmen hengen ryhmissä työskentely toteutettiin niin, että jokainen sai kokemuksen ryhmässä ohjattavana olemisesta.

Lisäksi korkeakoulupedagogiikan kouluttajilla toimii oma vertaisryhmä, jossa yhtenä työskentelymuotona hyödynnetään konsulttiryhmätyöskentelyä. Jokaisessa tapaamisessa työskentelylle varataan 30 minuuttia, jolloin aina yksi jäsen saa mahdollisuuden olla ohjattavan roolissa. Tavoitteena on antaa mahdollisuus työstää omia koulutustyöhön liittyviä kysymyksiä vertaisten tuella. Ryhmä tapaa noin kymmenen kertaa vuosien 2022–2023 aikana, joten jokaiselle tarjoutuu mahdollisuus ohjattavan rooliin työskentelyprosessin aikana.

Opiskelijat kokevat menetelmän hyödylliseksi

Konsulttiryhmätyöskentelyä on sovellettu ja hyödynnetty myös korkeakouluopiskelijoiden kanssa. Monet korkeakouluopettajat ovat hyödyntäneet sitä osana opiskelijoiden opinnäytteiden ohjausta.

Oulun yliopiston lastentautien klinikalla menetelmää sovelletaan osana potilastapausten käsittelyä. Työskentelyssä on käytetty esittäjän, fasilitoijan ja havainnoijien rooleja. Opiskelijat ovat kokeneet, että konsultatiivinen työskentely pakottaa heidät rajaamaan ongelmaa ja ratkomaan ongelmia sekä arvioimaan omia ongelmanratkaisutaitojaan. He ovat kokeneet myös, että työskentely kehittää heidän vuorovaikutustaitojaan. Työskentely on lisännyt myös opiskelijoiden innostusta ongelmalähtöisen oppimisen hyödyntämiseen. [4]

Oulun yliopiston yliopistopedagogiikan opinnoissa menetelmää on hyödynnetty osana opintoja. Opiskelijat ovat saaneet työstää omia opetukseen liittyviä kysymyksiään työskentelyn avulla ja se on koettu hyödylliseksi.

”Konsulttiryhmätyöskentely oli

uusi menetelmä, ja sain toimia ensimmäisellä kerralla konsulttina. Oli mielenkiintoista perehtyä itselle tuntemattomaan ongelmaan, ja pohtia sitä. Uskon, että keskustelusta nousi esille ajatuksia, joista on hyötyä ohjattavalle ongelman ratkaisemisessa. Sain myös pari vinkkiä omaan opetukseen, liittyen hiljaisten opiskelijoiden aktivointiin ja keskustelun herättelyyn. Yllättävää oli, kuinka lyhyessä ajassa saatiin järjestelmällisesti pohdittua asiaa monelta kantilta.”

– Opiskelijapalaute

”Konsulttiryhmätyöskentely oli yksi

päivän mielenkiintoisimmista työmuodoista, johon aluksi suhtauduin jossain määrin skeptisesti, kuten moni kanssaopiskelijakin tapaamisessa toi esille. Konsulttiryhmätyöskentelyssä konsulttina havaitsin muun muassa sen, kuinka tärkeää on tehdä tarkentavia kysymyksiä ja antaa sitä kautta ohjattavan työstää ongelmaa/kysymystä. Varmasti opetuksessa ja ohjauksessakin tulee joskus sorruttua siihen, että liian herkästi antaa opiskelijalle ratkaisuvaihtoehtoja.”

– Opiskelijapalaute

Vahvistaa myös kollegiaalisuutta

Konsulttiryhmätyöskentely tukee parhaimmillaan kehittymistä, kasvua ja jaksamista omissa työtehtävissä ja -rooleissa. Sen on koettu tukevan myös kollegiaalisuutta ja auttavan keskinäistä vuorovaikutusta. Nämä kokemukset näkyvät erityisesti, jos menetelmää hyödynnetään useamman kerran saman ryhmän kanssa.

Konsulttiryhmätyöskentelystä hyötyvät niin ohjattava kuin konsultin roolissa olevat. Konsultit saavat ideoita ja tukea omaan työhönsä. Työskentelymenetelmän rytmitys on koettu myös tehokkaana ja toimivana. Lyhyttä aikaa ei ole koettu haasteena vaan positiivisena käytäntönä.

Palautteen mukaan konsulttiryhmätyöskentelystä oli saatu sparrausta ja yksi menetelmä lisää omaan työhön. Tärkeää oli ollut saada myös kokemus osallistujan roolista, jolloin työskentelymenetelmä oli avautunut paremmin, jos sitä haluaa esimerkiksi käyttää työvälineenä omien opiskelijoiden kanssa.

"Ideana/mallina erinomainen ja helppo toteuttaa, myös omien opiskelijoiden kanssa."

– Osallistujapalaute

"Menetelmä oli toimiva. Hienoa, että sain kokemuksen osallistujan roolista -> harjoitus aukeni eri tavalla."

– Osallistujapalaute

Toisinaan osalla osallistujista oli hankaluuksia löytää työstettäviä asioita tai teemoja. Niinpä on hyvä, jos osallistujilla on mahdollisuus pohtia etukäteen niitä työhön liittyviä kysymyksiä, joita haluaa konsulttiryhmässä työstää. Ennakkopohdintaa voi tehdä esimerkiksi ennakkotehtävän tai -orientoitumisen avulla.

"Pieni ajattelu-aika alkuun, jotta saisi hahmotettua jonkin asian, jota pohtii harjoituksessa."

– Osallistujapalaute

Merja Maikkola

yliopisto-opettaja

Oulun yliopisto

Hanna Alaniska

lehtori

Oulun ammattikorkeakoulu, Ammatillinen opettajakoulutus

Hanna Spets

koulutussuunnittelija

Oulun ammattikorkeakoulu, Ammatillinen opettajakoulutus

Tämä materiaali on osa Kokko-hanketta (Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen korkeakoulupedagogiikan kouluttajien ja kehittäjien osaamisen kehittäminen).

Hankkeen tavoitteena on kehittää ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen korkeakoulupedagogiikan kouluttajien ja kehittäjien osaamista, jotta heillä on valmiuksia toimia digitalisoituvissa ja yhteisöllisissä toimintaympäristöissä.

Kokko-hanketta koordinoi Oamk ja hanke on saanut rahoitusta Opetus- ja kulttuuriministeriöltä vuosille 2021–2023.

www.kopeyhteiso.fi

Lähteet

[1] Hellström, M., Johnson, P., Leppilampi, M. & Sahlberg, P. 2015. Yhdessä oppiminen. Yhteistoiminnallisuuden käytäntö ja periaatteet. Into Kustannus.

[2] Tokola, P. & Hyypä, H. 2004. Konsultaatiotyön perusteita. Metanoia instituutti.

[3] Ansela, M. & Maikkola, M. 2008. Opetuksen kehittäjää etsimässä 2007–2008. Pedagogiikka 14 (2), 52–57.

[4] Renko, M., Uhari, M., Soini, H. & Tensing, M. 2002. Peer consultation as a method for promoting problem-based learning during a paediatrics course. *Medical Teacher* 24 (4), 408–411. Hakupäivä 14.3.2023. <https://doi.org/10.1080/01421590220145789>

METATIEDOT

Tyyppi: Blogi

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu

Julkaisunumero: 63/2023

Julkaisuvuosi: 2023

Tekijätiedot: Maikkola Merja, Alaniska Hanna, Spets Hanna

Oikeudet: [CC BY-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Kieli: suomi

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2023042638846>

Tiivistelmä: Julkaisussa esitellään konsulttiryhmätyöskentelyä yhtenä vertaisoppimisen menetelmänä. Menetelmä on kehitetty 20 vuoden aikana korkeakoulujen opettajien, kehittäjien ja opiskelijoiden työvälineeksi. Julkaisu pohjautuu osallistujien palautteeseen sekä kirjoittajien kokemuksiin menetelmän käyttäjinä. Työskentelystä saadut kokemukset ovat myönteisiä. Se on parhaillaan edistänyt omaa kehittymistä, kasvua ja jaksamista omissa työtehtävissä ja -rooleissa. Sen on koettu tukevan myös kollegiaalisuutta. Tämä julkaisu on osa Kokko-hankkeessa (2021–2023) tuotettua vertaisoppimisen julkaisujen sarjaa. Hankkeessa kokeiltiin ja kehitettiin erilaisia vertaisoppimisen muotoja korkeakoulupedagogiikan kouluttajille ja kehittäjille.